

Jo llegeixi (PS 1)

(ALDC, IX, 2031. Jo llegeixi [PS 1])

La primera persona del singular del present de subjuntiu de *llegir* (< *LEGIRE) presenta en cat. dos tipus de variants: la conjugació pura (*llisca*) i la conjugació incoativa (*llegeixi*) (veg. mapa 1420). En el primer cas, les formes de subjuntiu estan en relació amb les d'indicatiu. I així *llisca*, *llixca*, *llitxca* són formes que depenen del present d'indicatiu *llisc*, *llixc*, *llitxc*, i que poden convertir-se en *lli[z]ga*, *lli[3]ga*, *lli[d3]ga* 155, *lli[f]ga* 168, 169, 171 per analogia amb verbs acabats en -ga com *diga*, *crega*, etc.; l'indicatiu *lli[tʃ]* ha donat el subjuntiu *lli[d3]i* 72, 85, *lligi*, reducció d'un anterior *lligia* 133, i *llitxa* 87, 93, 108, mudat, a partir de la consonant palatal sonora, **lli[3]a*, en *lli[3]iga* 141, adaptat a la desinència -iga, com en *llisquiga* 141, o en *lli[3]igui* 1, amb conversió de la forma esdrúixola en plana. Aquest tipus de formes pures es conserven en alg., men., val., tort. i alguns parlars ribagorçans.

Els resultats incoatius presenten dues var., de -ESCAM i de -ISCAM, tipus *llegesca/llegisca*, que, per extensió de les altres persones del paradigma, esdevenen *llegixa/llegissa*. En el primer cas, la var. originària, *llegesca*, es manté en mall., part de l'eiv. i en un parlar pallarès (*llege[ʃ]ca* 86), amb modificacions en el radical (*lle[d3]esca*) i/o en la desinència, que afecten la vocal final (*llegesqu[i]* 74, 76, 77, 79, 80) o la consonant (*llegesga* 83), una i altra d'origen analògic.

La desinència provinent de -ISCA, pròpia d'una àrea allargassada ponentina del cat. nord-occ.,

ha donat lloc al tipus *llegisca*, amb nombroses var. fonètiques (*lletgisca*, *lletxisca*, *llegixca* [> *lle[z]isca* 149, per dissimilació de palatals]).

A més, en cat. or. aquesta primera persona, *llegesca/llegesqui*, ha estès la palatal en tot el paradigma (*llegeixis*, *llegeixi*, etc.), així com en el del present d'indicatiu (*llegeixo*, *llegeixes*, etc.), passant a *llegeixi*, *llegeixa* 88, 92, 96, 109, 123, 126, *llegeigi* 129, per assimilació. Paral·lelament, en cat. nord-occ., *llegisca* s'ha regularitzat en *llegixa* 105, passat a *llegissa*, per dissimilació de palatals, o en *llegixi* 117, canviat semblantment en *llegissi* 53, també per idèntica dissimilació.

A notar *lle[j]a* 100, de factura aragonesa.

Són formes normatives *llegeixi* (model *serveixi*), des del DOrt, 1917; *llegesca* (model *servezca*), des de Fabra, 1918 (pàg. 90). La GIEC (pàg. 238-239) considera acceptable *llegeixi*, *llegisca*, *llegesqui* (model *serveixi*, *servisca/servesqui*) amb aquesta observació: "Les formes amb la vocal *i* en valencià i nord-occidental són igual d'acceptables que les formes amb *e*, però en els registres formals s'usen preferentment les formes amb *e* en els casos en què la vocal va seguida de la consonant palatal i no del grup consonàntic (per exemple, *serveix* en lloc de *servix*)"; d'altra banda considera no recomanables *llegixca* (*servixca*) i *llegissa* (*servissa*).

Per a la PEOLC Morfologia (pàg. 26-27), *llegeixi/llegisca* (model *serveixi/servisca*) són formes pròpies de l'àmbit general, mentre que ho són de l'àmbit restringit *llegesqui* (*serveisqui*) (parlars balearics), *llegesca* (*servezca*) (parlars valencians, però en registres molt formals), tot i que precisa que és admissible en l'àmbit restringit (parlars balearics) –ara, però, en qualsevol registre– la forma *llegesca* (*servezca*).

